

MATEMATIIKAN JA TILASTOTIETEEN LAITOS

Analyysi I 2013

Tehtävät viikolle 38

Hyödyllisiä tietoja: $a^2 - b^2 = (a - b)(a + b)$, $a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$ ja $a^4 - b^4 = (a - b)(a^3 + a^2b + ab^2 + a^3)$.

Alkuviikon tehtävät O1, O2; K1, K2 ja K3

O1 Mitkä luvut toteuttavat epäyhtälön $|x - 7| < 3^{17}$? Arvaa ensin vastaus ajatteleamalla itseisarvoa etäisyytenä. Todista sitten arvauksesi oikeaksi itseisarvolemman avulla. (Itseisarvolemman mukaan ehdot $|t| < a$ ja $-a < t < a$ ovat yhtäpitäviä.)

O2 Mitkä luvut toteuttavat epäyhtälön $|2x - 8| < 3^{17}$?

K1 Etsi sellainen luku K , että kaikilla välille $(1, 3)$ kuuluville luvuille x pätee $|x^2 - 4| \leq K|x - 2|$. Kannattaa esittää $x^2 - 4$ tulona.

K2 Etsi sellainen luku K , että kaikilla välille $(1, 3)$ kuuluville luvuille x pätee $|x^3 - 8| \leq K|x - 2|$. Kannattaa esittää $x^3 - 8$ tulona.

K3 Muistele koulun pyöristyssääntöjä.

(a) Minkä välin muodostavat ne reaali-luvut, joiden likiarvo kahden desimaalin tarkkuudella on 15,15?

(b) Oletetaan, että $|x - e^e| < 2^{-1}10^{-3}$? Mitä tiedät luvun x desimaalikehitelmästä?

(c) Entä jos $|x - e^e| < 2^{-1}10^{-10}$?

Luvun e^e desimaalikehitelmä alkaa näin:

15,154262241479264189760430272629911905528548536856.

Loppuviikon tehtävät O3, O4; K4, K5 ja K6

O3 Oletetaan, että $|x - e| < 9^{-9}$ ja $|y - \pi| < 9^{-9}$. (a) Mitä tiedät itseisarvosta $|(x + y) - (e + \pi)|$?

(b) Mitä tiedät itseisarvosta $|xy - e\pi|$? Tässä kannattaa erotukseen lisätä ja vähentää $x\pi$.

Tässä (ja seuraavassa) tehtävässä saa olettaa tunnetuksi, että $2,71 < e <$

2, 72 ja 3, $14 < \pi < 3, 15$.

O4 Oletetaan, että $|x - e| < 9^{-9}$ ja $|y - \pi| < 9^{-9}$. Mitä tiedät itseisarvosta

$$\left| \frac{x}{y} - \frac{e}{\pi} \right|?$$

K4 Todista itseisarvon määritelmän avulla:

- (a) $|x| \geq 0$
- (b) $|x| = |-x|$
- (c) $|xy| = |x||y|$.

K5 Etsi sellainen $r > 0$, että kaikilla $x \in (2 - r, 2 + r)$ pätee $|x^2 - 4| < 10^{-100}$. Kannattaa soveltaa tehtävän K1 tulosta.

K6 Etsi sellainen $r > 0$, että kaikilla $x \in (2 - r, 2 + r)$ pätee $|x^3 - 8| < 10^{-100}$. Kannattaa soveltaa tehtävän K2 tulosta.